

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Henryk
Nazwisko: Irek
Miejsce urodzenia: Koszęcin
Data urodzenia: 14-07-1929
Imię ojca: Jan
Imię matki: Maria
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Henryk Irek występuje w materiałach sprawy operacyjno-śledczej prowadzonej przez Wydział V WUBP Katowice w związku z ujawnieniem przy parafii pw. św. Barbary w Chorzowie „nielegalnej” organizacji młodzieżowej. Organizacja o „konspiracyjnej” nazwie „Aktyw Młodzieży Parafialnej” rozpoczęła swoją działalność w październiku 1949 i skupiła młodzież rozwiązanej dekretem z dn. 5.08.1949 (dekret o zmianie niektórych przepisów prawa o stowarzyszeniach) „Sodalicii Mariańskiej”. W wyniku działań UB organizację rozbito, a jej najaktywniejszych członków aresztowano. H. Irek, uczeń Małego Seminarium Duchownego w Mikołowie, który zorganizował grupę sodalicyjną i kierował jej działalnością, został zatrzymany 10.11.1950, a w miejscu jego zamieszkania przeprowadzono rewizję. Został objęty śledztwem prowadzonym przez Wydział Śledczy WUBP Katowice pod nadzorem Prokuratury Wojewódzkiej w Katowicach (sygn. akt IVS/W/87/50). Ww. przesłuchano i w dn. 11.11.1950 tymczasowo aresztowano. Został osadzony w Więzieniu Karno-Śledczym w Katowicach. Śledztwo zakończono 23.12.1950. H. Irka oskarżono o to, że od października 1949 do dn. 10.11.1950 w Chorzowie brał udział w związku pn. „Sodalicia Mariańska”, którego istnienie i cel pozostawał w tajemnicy wobec władzy państwowej i któremu władza odmówiła prawa istnienia, tj. czyn z art. 36 dekretu z dn. 13.06.1946 o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (tzw. małego kodeksu karnego). Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 28.04.1951 (sygn. IV.K.89/51) skazany na karę 9 miesięcy więzienia. Materiały sprawy zostały zarchiwizowane początkowo pod sygn. 16045/51, a następnie pod nową sygn. 1150/III.</p>	IPN Ka 03/2 (1150/III).	

Ks. Henryk Irek był inwigilowany w ramach Teczki Ewidencji Operacyjnej na Księdza (TEOK), która została założona przez Wydział IV KMO m.st. Warszawa i zarejestrowana w ewidencji operacyjnej 15.01.1964 pod nr. rej. 30569. Teczkę ewidencji operacyjnej prowadził następnie Wydział IV KW MO Wrocław, Wydział IV KW MO Bielsko-Biała i Wydział IV KW MO Katowice. W dn. 8.11.1989 zgromadzone materiały zostały zniszczone.

Wypis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Segregator Materiałów Wstępnych nr 3/558 zawiera dokumenty dotyczące rozpracowania H. Irka pod kątem pozyskania do współpracy w związku z objęciem funkcji sekretarza Międzynarodowej Unii Esperantystów Katolickich (IKUE). W dn. 31.05.1976 ww. został zarejestrowany w ewidencji operacyjnej przez Departament I MSW pod nr. 45227 w kategorii „zabezpieczenie”. Z pozyskania zrezygnowano ze względu na znikome możliwości wywiadowcze ww. W dn. 4.06.1980 materiały zdjęto z ewidencji i przekazano do archiwum.

IPN BU 01263/472 (6728) mikrofilm.

Henryk Irek figuruje w materiałach administracyjnych KW MO Katowice zawierających „Charakterystykę 162” dotyczącą „nielegalnej” organizacji młodzieżowej o „zabarwieniu klerykalnym” działającej przy parafii pw. św. Barbary w Chorzowie. Charakterystyka została sporządzona w 1975 roku przez Wydział „C” KW MO na podstawie materiałów archiwalnych o sygn. 1150/III i sygn. 3976/II. Organizacja o nazwie „Aktyw Młodzieży Parafialnej” powstała w październiku 1949 i kontynuowała działalność rozwiązanej dekretem z dn. 5.08.1949 „Sodalicji Mariańskiej”. Działalność grupy sodalicyjnej skupiała się na organizowaniu spotkań, na których wygłaszano referaty, prowadzono dyskusje, omawiano sprawy wiary, czytano książki o treści religijnej. Młodzież uczestniczyła również w pielgrzymkach i brała udział w uroczystościach parafialnych. Organizację uznano za niebezpieczną dla panującego ustroju ze względu na to, że „referaty, pogadanki i dyskusje prowadzone na zebraniach (...) sugerowały młodzieży prześladowanie wiary w Polsce Ludowej, przedstawiały w fałszywym świetle filozofię marksistowską, odciągały od zagadnień budownictwa socjalizmu szerząc niechęć do władzy ludowej”. W wyniku rozpracowania organizacji prowadzonego przez Wydział V WUBP Katowice, aresztowano 7 osób w tym H. Irka, jako współorganizatora grupy sodalicyjnej. W dn. 28.04.1951 Sąd Wojewódzki w Katowicach skazał członków „nielegalnej organizacji młodzieżowej” na kary więzienia od 6 m-cy do 1 roku. Henryk Irek został skazany na karę 9 miesięcy więzienia.

IPN Ka 057/513, IPN Ka 057/158 t. 1-2, IPN BU 0174/163 (Charakterystyka 162).

H. Irek występuje w materiałach administracyjnych opracowanych przez Wydział „C” KW MO Katowice w latach 1976-1980 na podstawie akt operacyjnych, dochodzeniowo-śledczych i sądowych. Teczka zawiera kwestionariusze osób duchownych podejrzanych m.in. o „rozpowszechnianie propagandy przeciwko ustrojowi PRL” i kolportowanie ulotek o treści „antypaństwowej”. Kwestionariusz osobowy dotyczący ww., skazanego 28.04.1951 przez Sąd Wojewódzki w Katowicach za działalność w „Sodalicji Mariańskiej” na 9 miesięcy więzienia, sporządzony został 6.05.1980 na podstawie materiałów o sygn. 1150/III.

IPN Ka 057/624.